

SREDNJI VEK

Umetna : ljudska pesem

Obe sta skoraj brez izjeme individualnega izvora – delo izobraženega pesnika ali pesniško nadarjenega nešolanega človeka. Razlika med njima je v povzemanju (receptiji), torej njenem nadaljnjem življenju.

Umetna pesem se med nastajanjem pismeno fiksira, je v tiskani ali zapisani obliki in se zato ne spreminja. Če zajame širše množice na širšem področju, se dlje časa poje in pri tem preoblikuje, avtorjevo ime pa pozabi, ji pravimo *ponarodela pesem*.

Po isti poti hodi tudi *ljudska pesem*, le da med ustnim izročanjem doživlja še bolj korenite spremembe – menjava dialektov, vsebinske razširitve ali okrnitve, ...

Trubar je v svoje izdaje pesmaric sprejel tudi nekaj predreformacijskih, srednjeveških pesmi – prvi znani zapis vezane besede je 100 let starejši od Trubarjeve prve knjige.

II. Brižinski spomenik je prvi zgled slovenske pesniško ritmizirane proze.

Srednjeveški duhovniki (takrat edini izobraženci slovenskega porekla) so že v času pokristjanjevanja začeli prevajati iz latinščine in nemščine razna besedila, ki so potem ponarodela. Gre predvsem za prošnje in slavlne klice (**kirjelejsone**).

Obstajale so tudi **posvetne lirske in epske pesmi**, ki pa niso bile zapisane, ker se duhovnikom (edinim izobražencem) takrat to ni zdelo potrebno. Poznamo le eno izjemo: okrnjeno besedilo ljubzenske pesmi v stilu trubadurske lirike, zapisano na notranji strani prve platnice Auspergovega rokopisa.

- Kristus je vstal – najstarejši ohranjen zapis verzifikacije v slovenščini (kirjelejson)
- Ta prva božična pejsen – tudi v Trubarjevi pesmarici